

ССКП Обкомугар Саха АССР Верховнай Советын Президиумугар Республика Министрдерин Советыгар

Чурапчы оройуонун үлэһиттэрэ, «Советской Социалистической Республикалар Союзтара тэриллибитэ 60 сыла туолуутун туһунан» ССКП Кини Комитетын уураабыр эппиэттээн, «ССРС 60 сылыгар—60 ударнай нэдиэлэни!» девизинэн ССКП XXVI съездин исторической уураахтарын ситиһиниэхэтин олоххо ниллэрэргэ, пятилетка иһинэ сылын соруудахтарын бодьобун иһинэ толорорго үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлиһтибэни ыһынан үлэһэтиппэр.

1990 сылга диэри нэмэзэ дойду Аһын-уөлүн программатын биирээбит ССКП Кини Комитетын ыам ыйынаабы (1982 с.) Пленумун уураабынан өрө күүрдүлэн, ССР Союзтара уонна Саха АССР 60 сыллара туолууларын, Саха сирэ Россия государствотын састаабыгар көнгүл өттүнэн кирибитэ 350 сыла туолуутун чизнигар социалистическай куоталаһыга юбилейдаах жыл бастагы бизэс ыйын түмүгүнэн республикатаабы куоталаһыга бэйэтиң бөлөдөр кыһыһылаабынан тахсан оройуон ССКП обкомун, Саха АССР Министрдерин Советын, ПССУОСС уонна ЫБСЛКС обкомун өйдөбүннүк Кыһыл Знамяларын ыһыта.

Оройуон үлэһит коллективтара, ситиһиллибит чигэтэн, ССРС албан ааттаах 60 сыла туолуутун көрсө бэйэлэрин юбилей иһиннээби эбэһээтэлиһтибэлэрин иһин антивенныйдык охсуһаллар. Ол түмүгэр совхозтар ахсынны 1 күнүгэр государстваны кытта ахсаанга сыллаабы былааннарын энэ 103,6, хортуппуйга 102,3, өбүрүөт астарыгар 100,7 бырыһыан толортоотулар, ынах сүөһү уонна сылгы иһитигэр бэлэстэммит кириилэрин эмиз ыллылар.

Пятилетка иһин бастагы сылын соруудахтара үүнэ 727 тоннанан аһарыллан 104,7 бырыһыан, энэ 325 тоннанан аһарыллан 107,1 бырыһыан, хортуппуйга 104,5 бырыһыан, өбүрүөт астарыгар 104,5 бырыһыан тахсан. Аһарыллан 104,8 бырыһыан толорулунна. Арыыны, сибидэй үтү бородуунталаарын, культурнай, олох-дьаһах табаардарын оноруу былааннара эмиз аһарылыннылар.

Советскай норуот бүтүүнүн курдук, оройуон үлэһиттэрэ ССКП НК сэттиннэтибэ (1982 с.) Пленумун уонна ССРС Верховнай Советын сэттис сессиятын дүрдүс кунун өрө көтөбүлүүнэн, дириг биһирээбиллэн көрүстүлэр. Бу күннэргэ ССКП райкомугар уонна райсовет исполкомугар үлэ коллективтарыттан ибилейнай социалистическай эбэһээтэлиһтибэлэр ситиһиллээхтин толоруллубуттарын уонна сана эбии кириилэр бэлэстэммиттэрин туһунан рапордар кириэ тураллар.

«Якутсельстрой» мехучастога тутар-танар үлэлэр сыллаабы былааннарын ахсынны 1 күнүгэр толордо. Промышленнай бородуунсуйаны оноруу уонна баттары кириилэрин промкомбинат уонна типография коллективтара бодьобун иһинэ ыллылар. Ити предприятиелар уонна «Сельхозхимия» холбоһук иһин сыллаабы былааннарын энэ толордулар.

Юбилей иһиннээби социалистическай куоталаһыга Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаабы отделинэтин, «Сельхозхимия» холбоһун уонна оройуоннаабы потребительскай общество коллективтара ыма-йыһылаабынан табыстылар.

ССРС 60 сыла туолуутун көрсө оройуонга политическай маэссабай, культурнай-сырдатар, физкультурнай-спортиннай дьаһаллар, үлэһиттэри көңүл, тэк норуоттар добродоһууларын уонна бырааттаһыларын тымыһыгар иһити хаһаангытаабыр да тэрээһиннээхтик, үрдүк таһымнаахтык ытыллаллар.

Оройуон үлэһиттэрэ, советскай норуот бүтүүнүн курдук, биһиги улуу Ийэ дойдубут хайбаппаах юбилейын сүгүнэн политическай уонна үлэс өрө көтөбүлүүнэн ССКП ленинскай национальнай политиката өрөгөйдөөһүнүн бырааһынныгытын быһытынан кизгэни бэлэстэммиттэр. Партийнай тэриэлэлэр, олохтох Советтар, хаһаайыстыбаннай органнар тыа сириг үлэһиттэрин юбилейдаах сылы, общественнай сүөһү быһылгы кыстыгын тэрээһиннээхтин атаарарга, уон биһирэс пятилетка былааннарын ситиһиллээхтин толорорго салгы түмэллэр уонна көбүлүүлэр.

ССКП РАЙКОМА.
РАЙСОВЕТ ИСПОЛКОМА.

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОПОХ

Х а н а т
1991 сыл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 152 (5819)

1982 сыл. Ахсынны 18 күнэ
СУБУОТА

Сыаната
2 кэпчэ

КОММУНИСТИЧЕСКАЙ ҮЛЭ КЫАЙЫТЫГАР

Иһин аймах улуу сирдэти В. И. Ленин диригиттик өтө көрсө «Улуу бачыым» диэн ааттаабыт коммунистическай субуотунньука билигин норуот бүтүүнүн хамааһыннагар кубулуйда. «Кыһыл субуоталар» экономическай көдүүүстөрө, моральнай-политическай суолталаара улам улаатан иһэр. Киһилэр дойду норуотун хаһаайыстыбатын ордук суолталаах социальнай-культурнай объектарын тутууну үбүлээһин сана источинныһын буоллулар. Ол курдук, субуотуннауктан кирибит үбүлэн доруобуйа харыстаабытын уонна норуот үөрэтиринин үчүрүкдөннөлөрө, спортиннай комплекстар, культура дыбарыастара, о. д. а. тутуллааллар.

Москва бастык предприятиеларын коллективтара ССРС тэриллибитэ 60 сыла туолуутун чизнигар коммунистическай субуотунньука ытыгарга үтүөкөн патриотическай бачымынара дойду үрлүнүн иһин биһирэ-

били, кизг өбөбүлү ылды. Бүтүгү коммунистическай субуотунньук ордук көрсө-бөлнө кэмгэ ытыһыларын уратылаах. ССКП НК сэттиннэтибэ (1982 с.) Пленума, ССРС Верховнай Советын сэттис сессията дойду салгы чөлүгө сайдыһын сана соруктарын быһаардылар. Тыһан суолталаах Ас-үөл программатын олоххо ниллэрэргэ бэйиһигэ хаһаайыстыбаннай сылга дьаһуһунаах хардыы онорулунна.

Биһиги оройуонмут үлэһиттэрэ, советскай норуот бүтүүнүн курдук, коммунистическай субуотунньуктарга тэрээһиннээхтик кыттан үрдүк онорумтуолаахтык үлэһиттэр үтүө үгөстөөхтөр. В. И. Ленин төрөбүтэ 112 сыла туолуутугар аһааһаах көңүл үлэ бырааһынныгар оройуонга 8760 киһи кыттан пятилетка фондугар 20730 солкуобай киллэриллибит. Ол күн промышленнай предприятиелар үлэһиттэрэ 13638 солкуобай-

даах табаарынай бородуунсуйаны онорбуттара. Совхозтар коллективтара 13 тыһ. солк. ордук үбү киллэрэри ситиһиттэрэ.

Юбилейнай коммунистическай субуотунньука бөлөмнөһүн эрдэттэн садаланна. Онуока райпарткомбизнес, «Сельхозтехника» холбоһук, промкомбинат, олох-дьаһах комбината, о. д. а. үлэ коллективтара ордук тэрээһиннээхтэрин көрдөрдүлэр. Бу субуотунньук сүрүн сылааһык рабочай экистээ хаһаангытаабыр даһаны үрдүк онорумтуолаахтык үлэһиттэр буолар. Совхозтар эи уонна үтү оноруу ураты бөлөмтөлөрүн ууруохтара. Сир ахсын тизээр-таһар үлэлэр кууэска ытыһылаахтара. Эбэһэс промышленнай бородуунсуйа бөлөмнөһүнэ.

Общественнай сүөһү кэпчэ аһыһылаах быһылгы кыстыгын атаарарга бу субуотунньук сүөһэ улахан көмөлөөх буолуода — оройуон про-

мышленнай предприятие-ларын, хаһаайыстыбаннай, хааччылар тэриэлэлэригэр үлэһиттэрэ шэфтөөк састаабыгар сүөһүгэ эбии аһыһы собо-тускалааһыга тах-сыахтара.

Оройуон бары партийнай, советскай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэриэлэлэрэ коммунистическай субуотунньука үлэ дьыһнаах бырааһынныгар кубулулар туһугар социалистическай куоталаһыны көхтөөхтүк тэрийэр эбэһи-нэстөөхтөр.

Коммунистическай субуотунньука, айар-тулар, уйгуу-быһагы дэлэтэр көңүл үлэ өрөгөйдөөх бырааһынныгар, активнайдык кыттан ССКП XXVI съездин историческай Уураахтарын, уон биһирэс пятилетка баарабай былааннарын олоххо киллэрэргэ үлэ мунгутуур үрдүк онорумтуотун, бородуунсуйа бастык хаачыстыбатын ситиһини — биһиги бары-быт, хас биһирдибит ытык нэһэ.

БУКА БАРЫ—СУБУОТУННЬУККА!

Көхтөөхтүк
үлэһиэхпиз

«Сельхозтехника» холбоһук коллектива юбилейнай коммунистическай субуотунньукунан 890 солк. итэһэ сүөх үбү киллэрэргэ соруктанан көхтөөх үлэһэ турунна.

Үлэ бырааһынныгыт күн 30 киһи 5 автомашинанан шэфтэлэр «Чурапчы» совхозтут Сыдан-наабы отделинэтигар тахсан фермаларга дулаһы софотуопкалааһыга үлэһиэхтэрэ, 41 киһи 6 автомашинанан Мындааайыттан 100 тонна цементи тизээн сана тутуулар таас баанньык площадкатыгар сүөхүөхтэрэ.

Иһиги таһынан өрөмүөнүүр мастерскойга 26, пилорамга маһы дьаарыһааһыга 3, территорияны ыраастааһыга 10, тыада мас көрдүтүгэр уонна саһааннааһыга 3 киһи үлэһиэхтэрэ.

Н. ПОСЕЛЬСКАЯ.

Эбии аһыһыгы
бөлөмнөһтэрэ

Хайахсыт олохтоохторо бүтүн общественнай

сүөһүгэ эбии аһыһыгы бөлөмнөһтэрэ.

Субуотунньука совхоз 120-тон тахса рабочайа, нэһиллэж общественнай тэриэлэлэригэр үлэһиттэрэ, орто оскуола үөрэнээччилэрэ кытылаахтара.

М. ВАСИЛЬЕВ.

Бүтүнүгүн
кыттабыт

Бүтүгү коммунистическай субуотунньука лесхозтан 20-ча киһи тахсар. Үлэ, сүрүннээби тутуу уонна оттук маһы софотуопкалааһыга ытыһылаабы. Кордналибит маһы тизийиңэ үс трактор туһанылаабыда.

Нэһиллэктэргэ баар лесничествот уонна ойуур техниктэргэ экистэлэригэр үлэһиэхтэрэ.

Субуотунньука барыта 180 солкуобайдаах үлэ толорууларга сабадаланар.

П. ДЯЧКОВСКАЯ,
лесхоз директора.

Күөс-кыһах
тийиһэринэн

Бүтүн Соютаабы коммунистическай үлэ бырааһынныгар эт-үүт комбинатын үлэһиттэрэ бары кытылаахтара.

Комбинат уонтан тахса туруу үлэһиттэрэ Мугудайга эт тизийиһигэр бардылар. Бизэ киһи Диригиттэригэр арыы сыһыттан сана дьыһыттар оборудо-нааһыны таһыһа үлэһиэхтэрэ.

Нэһиллэктэргэ сыахтар үлэһиттэрэ көмөрү күн-нэрдээдэр эбэһэс бородуунсуйаны оноруохтара.

Коммунистическай субуотунньука 70-ча киһи кыттан 500 солкуобайдаах заловой бородуунсуйаны оноруохтара.

З. МОНАСТЫРЕВА,
партийнай
тэриэлэ секретара.

Сүрүн үлэ—
фермада

Чакырга үлэ бырааһынныгар 15 киһи тахсар. Сүрүн үлэ—фермаларга дулаһы кырбатыһы, сана төрүүхкэ бөлөмнөһүнэ. «Дьулуурга» оттук маһы бөлөмнөһтэргэ, сорохтор күөл быһылгыт хостуохтара.

Бүтүн фермаларга 6,5 центнер үтү маһыада, 1,3 центнер привес ытылаабы.

Р. БОРИСОВ,
сельсовет исполкомун
председателэ.

Москвичтөр
бачыһымнарыннан

Сүөхү онорор-өрөмүөнүүр учаастак үлэһиттэрэ баһаһээтэһтэн ыла коммунистическай субуотунньука туруннулар.

Киһилэр Мындааайыттан Арыылаахха 50 тонна комбикорму таһахтара, общественнай сүөһүгэ эбии аһыһыгы бөлөмнөһтэрэ.

Москвичтар бачыһымнарыннан барыта 23 киһи, 4 автомашина үлэһиңнэ пятилетка фондугар 90 солк. киллэриллиһэ.

М. ГАБЫШЕВ.

Былааннарын
аһааһааһыт

Дьыа-уот, коммуналь-най хаһаайыстыба производственнай управ-ленияны коллектива субуотунньук күн сүрүннээби оройуон кикитигэр ыраастааһыга үлэһи-бэ. Ону таһынан 25 киһи тутууга уонна оттук маһы софотуопкалааһыга кытылаабы.

Субуотунньука 5 автомашина, 3 трактор туһанылаара былааннаа. Бүтүн барыта 550 солк. үлэ толоруллуода. Ити былаантан 50 солк. ордук.

Г. ПЕСТЕРЕВ.

КЭСКИЛИ БЫҢААРАР ҮЛЭ

Пагменной үлэин бы-
данаахтыа, утумнаах-
тыа тарыйан эти, үүтү
элбэгинэ биэр быһаарар
сүтэллээх. Он эрэри бу
салаага оройуонна, ол
минтер биһиги Карл
Маркс аатынан совхоз-
путулар, биллар-көстөр
эстүстөр бааллар.

Соматопутугар билигнн 4 пленформада кандидат фермалар бааллар. Олорго барыта 1304 боруода сүүнү турарыттан 620-тэ ынах. Бу, бмэлэн турно, калбаз суох. Ылыырынн сүүнү племснной хаачыстыбатынан көрдүгүналлааһын — бонитирокка түмүгүнэн 9 ыраас боруодалаах, 187 төрдүс көлүннэ, 561 үнүс көлүөнэ, 627 иккинс көлүөнэ, кылдаастарынан—12 элита-рекорд, 58 элита, 75 бастаах, 226 иккинс кылдаастаах сүүнү баара билибитө.

Дыгшинэн, племферма-
дажа бары кылаастаах
уонна III—IV нөлүөнө
сүөһүлэр буолуохтаахтар.
Ону таһынан хас бир-
дик ынах сылта 2500—
3000 кг итэҕэһэ суох үүтү
бизирэктээх, үүтүн сыз-
та 3,9, тыыннаах ылаа-
һына 450—500 кг буо-
луохтаах, Хомойуох
эһин, ити көрдөбүллэр
бэҕэһэ ылааһынан

туулбанжаа инаалар. Быйыл 11 айга нэгэм-уйа-
луртны Кыстын Кутдаа 1939 кг, Одыулуунга 1615
кг, Төлөй Дигинэр 1620
кг, Бахсы Толоонугар
2019 кг — совхоз үрдүн
1247 кг эрэ үүт мян-
на. Оттон племенной тн.
нөһэлэри туппуг ыан-
ылыһыттар Бахсыга
В. Ф. Слепцов, М. Н.
Местникова, Волугурга
А. Г. Егорова, А. С. Су-
такова, Одыулуунга А. П.
Дальчиковская, М. Т. Ст-
ростина хайым-уйа икки
өчөр тыһылычлаах
кырбышк аһардытар.
Быйыл, төһө дазаны от
аһылык көмчү буоллар,
племенной сүөһүлэри
уопсай нуорматтан оту
20, комбинорму 25 бы-
райыанга тийиэ үрдэт-
тибит. Онон племферма-
лар коллективтара үүт
ыамын үрдэтигэ дьа-
һылардаахтык үлэлиэх
тустаахтар.

Сиамазэхин эмнэ биир
тутаах бопгуруоһунан
буолар, Оскотун биер
сыл сүһүг группатын
алдыаттахха, ол үс—
түерт сыйлын эрэ чө.
лүгэр гүһэриилэр. Омон
тоһо даһаны от аһылык
кырымычк буоллар,
ынах буолар сүһүгү,
орус буолар жуаны эң-
чиротиллэ суохтаах.

Советсоз үрлүнүн быйыл 2826 ынах буюнатылды-
бытыттан 1465-на эрө ис.
кустөмөншайдык сизмэ-
ланна. Ол эрзери озор-
тон 561 ынах кытарата.
Ити баар отделение
кашы олоту кытарал-
бытытар тон. Бу салаа
үлөзө отделениелар көр-
дөрүүлөзө эриа дахси
буолбагах. Колобур,
Одзулуун техник-осе-
матордара А. И. Бараш-
кова уюмш П. З. Дят-
ковская сыбыарыллы-
быт сүһүлэрин 92—93
бырыһын сизмэлэбит
буолахтарына, Вахсыт-
тан И. И. Аммосов уонча
Р. Д. Пантелов ынахтары
13—23 бырыһыанын эрө
сизмэлэтитилэр. Онон бу
отделениека баар 598
ынахтан билитин 42
бырыһын эрө уу-
лаах. Ол пате, бахсылар
кэлэр сылга үүтү, эти
ылар резервлэрэ суох
буолла. Ити сүрүн бири-
чинитэ—ынафы иску-
стөөншайдык сизмэлэ-
тин технологиятын ту-
туспат буолуу. Техник-
осеменатор, аналлаах
үөрөдү бүтүрбит специа-
лист, ыйыылара хайаан
да толоруллуохтаах. Ол
эрзери бийизке ына-
ныксыттар, ферма стар-
шайдара олус көһүү

пүн, аахаймтыгата суох.
тук сыйыаннаһаллар.
Холобур, Лыбынтахха
(техник-осеменатор А. А.
Сивцева), Бахсы Толоо-
нугар (А. Н. Варашкова)
манныксыттар ынахта-
рыл сизмэлээр пуунга
адалбаттар. Оттон сиз-
мэлөөһүн диил туһугар
бэлэтэ сөлгөөх усулу-
буланы эрийэр операция
гинекологической, хи-
рургической үлэ. Хотон-
но сизмэлээр ынах, уу-
ламматын таһынан, мат-
каһытар кыр киирөөр
эраас-барыга хал-
тарыан соһтоодун, сыг-
ынах торбостуурун уон-
на исплэт буоларыт ман-
ныксыт хайаан да-би-
лэхтэх.

Билгийн туругунаа
совхоз үрдүнэ 300
ынах баарыттан 1465-нэ
эра искуссвеннайды
сизмалэниэ. Бу—олу
аһыйах. Онон сизмалэ
ни курдук дьбуһунаах
ураты өскөллээх дьы
лаа хаа биирдэн ыан
ныкыстыа саалаан
совхоз специалистары
гар тийиэ—бары ураты
болромтоно ууруохтаах
пыт

А. ВАРЛАМОВ,
Карл Маркс атынан
совхоз кылабынкий
зоотехника.

ГОСУДАРСТВОНЫ КЫТТА
ТОЛОРУ ААХСЫАХХА

Оройуон союхоштара юбилейдаах сылта УУТУ ылыымыта уонна государствоҥа туттарымыта хаалан иһэллэр. Оттон биризмэ ыкта, сыл түмүктөнөрө минн эрэ нэдиэлэ хаалла.

Итнэн сөбөөстөн бу күнүгүз ханым экин дараалар ылымдалларын туһунан бийиги ре- дакциябытыгар мааным биллэрдиэр:

М. КИРИЛИН, «Чу- тонна дуваны смети-
рапчы» совхоз кылабы- бят. Ииникитин эбин
дай поотехныга: ахылын бу көрүгүн өссө

— Быйыл бизниңе
ынах маассабай төрөсү-
нө олуньуга, кулун ту-
арга куутулар. Ошон
у күннөргө ынах ынах
лапна адылаата. Били-
тин күннө 1,8 тонна үүт
ынах. Ол эрзери хаал-
дыт көмнө ыаньыкка
киилең, көөннөрбөнү
төлөйдик сизтин уонна
күннө үстө ыаһын су-
дугар үүтү ылы уопсай
көмөйин түһөрбөт со-
руктаах үлөһибиң. Ити
Билро. Иккинчиден, сүрүн
болдомтону үүт хаачы-
сыбатын үрдэтиниз уура-
быт. Билингизте үүт үк-

күүскө туланар ынах-
ынахпыт.

Фермалар ынаһы үстө
ыаһынга өссө сэтиниң
санататтан кирибиттөргө
Фуражная ынахтан үүтү
ылымыга алта ыаньык-
сыт 2000-лаах кирбизини
аһардылар. Кинилер ис-
терисер ферма старшайа
М. И. Местникова, селя-
совет депутата Е. Д. Мес-
никова, эдэр коммунист
М. В. Баишева уо. д. а.
Бааллар. Оттон сүөһү ил-
тигитин I кылаастаах маас-
тара В. Ф. Слепцов бу-
дыга 3000-лаах кирбизини
аһар кыахтатна.

Д. НАХСЫЛОВА, Эри-
тик Эриетини затынал
совхоз кылаабынчы зоо-
техника:

Вэйзбит суоттааһын-
мытынан, ахсынныта
государствова 57 тонна
үүтү туттарыахпыт.
Итинтэн ый бастакы
таргыгар 23 тоннаны
туттардыбыт. Онон бү-
гүн-сарсын үүтү аты-
лаһын сыллаабы бы-
чааным толордорбут да-
быт.

— Үүккө сыл сафала-
ныабыттан мөлтөхтүк
үлэлээн государствова
элбэх иэстээх иһэбит.
Онтон бу ыйга 110 тонна
үүтү содогуоскалаах-
таахпыт. Эбик дыһал
быһытынан Чакыра-
уонна Хадаарга ходууну
Хоптодоо долданы эбик
скотинни сафалаатыбыт.

**А. ТУРАНТАЕВ, Вах-
ты отделения зоотех-
ники:**

— Сөтининьгә госу-
дарга 46 тонна үүтү
атылаабыт буоллахпы-
нына, ахсынньыга сору-
дэспыт 40 тонна. Онгон
ый 15 күнүздэи туруту-
һун 19,8 тоннаны тут-
гардыбыт. Билетин күн-
гэ 1,1 тоннаны ыырбы-
лынан соруудаы сиирэ-
халты төлөрүүккэ сөп
курдук.

Сүөһүгэ, сиккэхин уонна убаһас көөнньөрбөнү таһынан, бу айга 40-ча

1997

Юбилей чинэһигэр куоталаһыбы бастыгынара
СААМАЙ КҮНДҮ БААЙ

Оройуонна доруобуйа харыстабылын учреждениеларын социалистической куоталаһыыларыгар биирти Дирингизэи участкай бальһабылу коллектива кыайыылааһынан таарыста. Ити элбэх үлэһэн ситиһилинэ. Настаанимтар М. С. Феоктистова, К. Н. Давилов, уонна М. И. Корякина, опытыах медиктор—Халхаһытаары фельдшерскай-акушерскай пуун (ФАП) сэбиэдиһсэиэ В. С. Поисеева, фельдшер М. К. Эверстова, санитарка А. И. Матвеева уо. д. а. үтүө холбоһурдарынан

ашиглахыг эхэлж байгаа нь үнэхээр
хүнд хэргийн үр дүнд хүргэж байгаа
хэрэг.

Ыарынахтарга амбула-
торнай, поликлинической
уонна дьэизэ көмө ба-
лагча тупсарыллына. Ба-
лыһабыт 47 куйка-
лаах. Ону мунутуур ко-
дүүстээхтик туһанарга,
ыарынахтарга көмөнү су-
һаллык уонна хаачыс-
тыбалаахтык өтгөрөрү
кыһанабыт. Улахан бол-
омто хат дьахталларга
уонна өҥөлөргө ууруллар
Ийэлэр уонна өҥөлөр до-
дубуйаларын харыста-
лыһына бастыннар опы-
тарын үөрэтэбит уонна

күнээди үлэбитигэр ту-
һанобыл.

Дыон доруубуйата—саамый кунду баай. Он тутутар кыһамныы сылахсын күүһүрөн иһэр. 1993 сылтан Чакыр уонна Кыһахсын ФАП-тар прачебай амбулатория аһыллыа. Диринтээри участкай балыйаҕа физиотерапевтич еск ай уонна стоматологическай отделениенар үлэлээтэра.

Доруобуйа харыстабы-
лын үлэниитэрэ тыа си-
рин общественной оло-
дор активнайдык кыл-
таллар. Шеф-түэх ферма-

бытыгар субуотунньуктары, спортивной күрөктөннөөлөрү тэрийбэт. Нэһилкөөккэ ытыһылыбы уус-уран самодетельность коллективтарын көрдүгө кыттан бастаабыһыт. Профсоюз обкома тэрийбэт спартакиадатыгар 12 спортсменнэһиллээхтик кыттыбыһытара.

Коллектив, юбилейдаа
саяа үлээж күүрээни
намтаппакка, ийиниги
ессе дьулуурдаахтын үлэ
дэгээ.

Д. ПАВЛОВ,
участковий балмыша
вылазбынай враба

Х А Ъ А А Й Ы Н Н Ы Ы С Ы Ъ Ы А Н Н А Ъ Ы А Х Х А

һин, саягардын сэдэх. Эл
чеснай игиттор прибордар
дэгэ суох холбоотоллор.
тролампарлар күнүстари
тылаллар. Сорох сирдэ
түлэ суох алектробой
тутуллаллар. Энерго
ирдэбилли быһыытынан,
ныллыбыт алектро
ороскуотун туһунан
бир айылыбыт бир
туһамиллихтэрдэ кый.

Итигээр түмүктэригэр
троэнергияны туһалыы
тин аһары ороскуот
таһаарыллар. Быыл 1
«Якуткоммунаэнерго» у
та 8,1 тыһ., эг-үүт комби
тыһ., райпо 5 тыһ., пр
бизнэс 2,6 тыһ. солкуот
электроэнергияны аһар
куоттаатылар. Базар бал
мандан аһары ороскуот
инин тахсубур 5-10 төгүл ү
дэрин үчүоттааттахха.

олус элбэх гусудар
гэрилээр. Инникити
аа кордөбүлү
электр-хабайысты
ахсын тупсарар, э
гияны нэмчилээн, и
түн туһанар соруу

туһа- Материальной
-нергия ресурсалары табы
-отчуот туһаныыга райсове
-төмөрө нн туруорууду бу
-лөр. рын тулорууга сорох
тыллан эрэллэр.
алек- ыллахха, промкомб
-лион- лесоуник тиити
-ааһыт тэрийэн киллэрини
-ыга тыллар. Онон эрбэ
-аста- ны туттууга, маһы
-аста- суох туһага таһа
-аста 5,9 онорумтуугун үрүэ
-мком- ааһын таһаарыл
-ыдаах эрэрий бу ныһына
-ороз- «Сельхозтехника»
-һын- «НГТколхозстрой»
-ааһыт пар учаастага суо
-дети- туһаммакка олорор
-тинне

тоо үбэсү-
бу дым-
күүнүрдөр,
ыны сир
электроэнер-
гетүүстөх-
түрүр,
экономическэй
гастаахты-
сессияты
сорууда та-
улаар. Мы-

Быстактай
инат усина
үгүнүүтүн
баһылаа
техника-
үүс сүүгэ
арынга, үлэ
ингэ хам-
ына. Ол
совхозтар,
холбошук,
тутар-га-
та бизрон
пор. Маты-

Совхозтарга
нага таһаары
руктар турал
сәһпәртәртдә
сирдәргә сәтл
Үгү тохтууҗы
тыттан элбәх
Сири оноруу
руктах үүгү
Анардас онто
тыһ. солкуой
боролууксуга
бат. Ааспәт
най сүһү кә

тухага таһаа-гэн сон
мбинат байдал нэгдүгээр

уламдэтэ: мас Оройуо
штатетниктары нтар ха
на суох харбын бьыны,
тууна, посылка чихчыла
хаһаайыстыбада Райпова
ллэри огорууга биллэни
атын хаһаайыс дэре тах
тэлэр итиннэхэ тангар то
оруудахтары то йаалы
үүтү төлөрү ту тыһкээ
та улахан соо йаал ор
ар. Сүөгэй уута нмытын
онт үүү үүүс Автом
туһаммагар төлөрү
тан, аһыйы- тыллыб
ночоот тахсар. үлэлиэк
ооһ бы

мөлтөгүүтэй ту-
у мээллийнх. Матер
сыл ахсын 300
йдаах паловой
ситэ ылдхыг
ылга обществен-
нүүнн олүүтүт-
тахсар. Матер
рох көр
тан элб
лэл кэл
ас-тайга
ра буол

үлгүлөттөрү. на паллоннары төһөнөрүү гост

атын да тарилтал-
аайыстыбаннайа суох
лары баһынан туттуу
ардыара суохтар
кооперативнай бос
түбүстээһин түбүтө-
а тураллар. Тутар
рияттэлэргэ матыры-
ордонноһун, алда-
ттин үгүс, матыры-
куотун нуорма бы-

Гарынга барыгтар хаааайн
ны сыһанынаахха, аа
бан-суоттаан үлэлэхха. Эко
номика кэмчилээһиниэ
буолуохтаах диин ССК
XXVI съезин көрдөбүхэ хал
бага суох олоххо килдэрм
диэхтээх.

II. КИРИЛЛЧН,
райсовет исполкомун
председателин солбуйлагчм,
райплан председателъ.

Аан дойду болзомтото Москвада жатанга Мян-дын буоларын курдук, бийиригэ столуулаахтар туох буоларын үтүө санаалар дьон бары кэтип көрөллөр. Бүтүн бийиригэ дойдубут улахан аһаарынан — ССРС тарыхында 60 сыла туолуутун — ниннээригэ өрө көтөрүлүүнүн озорор. Ити сойууны бэлэ-тээн алдыныгы 21 күнү-гэр, ССКП Кини Комите-тин, ССРС Верховнай Советын уонна РСФСР Верховнай Советыг хол-боһукаах үөрүүлээх муниахтара буолуога. Бары континенттартаа кэлэр үтүө ийииннэригэр Советскай государств-тода сүмкөн убаастабылы туолуудулар. «ССРС, — диир этте Кипр Үлэитт норуотун прогрессивнай партиятын Генеральной секретара Э. Палаиоан-ну — бүтүүн киһи ай-махха туунан да сым-надамнат өнөнү оҥордо. Кини 60 сыл устатыгар тутулуга суох буолуу, демократия уонна соци-альная прогресс киһи өксүгүр биэр даҕаны но-руоту алдыархайга хаал-ларбата».

Советтар дойдуларын историктарыгэр кэра-бэлэ-дэ социалистическай биригэ дойдодоуу сал-гыы түмүлүүтүн уонна

бөдөргөһүнүн, киһи эки-номическай уонна ба-йыаннаах кыага улаа-гытын быһыытыгар бэлэстэп. Бийиригэ дойдубут юбиле-ин чыһингэр үлэсэ си-тиниктар тустарынан сонуннар. Прагеттан уонна Улан Батортан, Софийтан уонна Гава-наттан, Вудантан уон-на атын столицалартан кимэлэр. Үлэсэ анту-низм холбоһуордары Со-ветскай Союзка аһан бөдөрдүүкүһүн оҥорон таһаарар предприни-е-лар коллентитара көр-дөрөллөр.

Бөдөрдүүкү сүрүлаллары-гар, үөрүүлээх муниах-тарга тыл этэллэригэр быраатты дойдулар го-сударственнай уонна пар-тийнай салайааччылар Лейн төрөбүт дойду-тун кытта сибээстэри бастайааннаах кэнэ-тин уонна бөдөргөтүү социалистическай дойду-лар ситиһилэрин, со-циализм кыайалыра куттала суох буолуу-рын уонна тулхадыйбат-тарын бөдө төрүтүнэн буолаларын бэлэстэ-лэр.

Бийиригэ государств-о-быт опыта саамай үрдүк

сыанабылы аһар. Кини социалистическай биригэ дойдодоуу дойдулары-гар киниктигэр туһанылар. Ити дойдулар икки ар-дыларыгар пролетарскай, социалистическай интер-национализм принцип-тигэр олоһурут сыйына-лаахылар сана тигэрэ үөскөтө. Ол туһунан Вьетнам Компартиятыг КК Политбюротун чи-лэнэ, ВСР Тас дыла-ларга министре Нгуен

Советскай Союз кини атын дойдулары кы-та сыйынааһыла-рын принциптэ — Азия, Африка уонна Латинскай Америка эдэр сайдан иһэр албах дой-дуларыгар, ордук социа-листическай хайысханы туһунааччыларга, ураты-тардар күөс Урукку от-түгэр ыраахтаарылаах Россия хаалылаах уһук сирдэринэн буолбут Со-ветскай Социалистиче-

тета уолна киһи аан дой-дутаагы процесс сайды-тыгар сабыдылаа үтүү-тө империалистическай реакция, туох ханник иннэн АХШ-рын сала-йар аргителэрин, кы-рыктаах өһөрүүлэриг үөскөтөр. Кинилэр ССРС аан дойду бары чыһи-най уонна өйдөөх-төй-дөөх дьоннорун санаала-рыгар сабыдылларыттан куттаналлар. «Аһардас ССРС бөөр буолуутун

бэлэстэп: «Эйэ туһунан декреттан — Советскай го-сударство тас полити-ческай бастагы деклар-а-цияттан — ССКП XXVI съездинээри Эйэ про-грамматтар дээр, 1922 сыллаагы Генуэядагы конференцияда сабыла-кыны эһин салаатыгар бастагы этилэлэргэ ийер-най сэрин сабын баста-кынан туттубат туһунан ССРС өрөгөйдөөх аһа-э-го-листическай дээр, — итиник эһин бөдөр-гө-түүгэ Советскай государ-ство стратегическай кур-са».

Арбаа Германиятаагы коммунист тылыгар бү-түн эйэ иһин өксүһаач-чылар кикэлэригэр ту-руммут Сир үрдүн мө-лү-йүнүнэн чыһинэй дьон-норо холбоһолор. Ки-нилэр, эйэсэ сүһаабыт куттала төһө даҕаны ула-ханын иһин, байыаннай сүһааһыны туоратын кылаһтара өссө орду-тын биллэрлэр. Агресси-най империалистическай аргителэр авантюристиче-скай курстарыгар хар-даны ССРС бөөр. «Со-ветскай государство эйэ-ни таптыыр утумаах тас политическай курса — диир этте биллилээх американскай профсоюз-най деятель уонна пуб-лицист Герб Кэй, — пла-нета бүтүүнүн дьонунар эйэ оһонунан хаалыты-тар эрэл үөскөтөр».

Т. КУДРЯВЦЕВА (СССР).

МАХТАЛААХ КИҢИ АЙМАХ ТЫЛА

Аан дойду тематыгар бэсиздэ

Ко Тхатъ бу курдук этэр: «Социалистическай биригэ дойдодоуу сүрүн и-теристиктигэр уонна сым-ларын уопсайдарынан холбоспут тэг быраа-птаах уонна сувереннай государстволар норуот-тар икки ардыларынаа-ы сибээстэһиннэриг хаачыстыба өттүнэн са-ка көрүгүн сирэйдээ кэрдөр. Кинилэр хал-баһаабыт кинээһиннээх итиник дикти барыла-рын төрүтэ — ССРС-рын кытта быраатты ыкса хардарыга биригэ үлэ-лэһин, дойдодоу уонна таһаарыты биэр са-нааланы сыйыанна-һыларын салгыы бө-дөргөтүү».

кай Республиккалар си-тиниктигэр ити дой-дулар уустук экономиче-скай, политическай уон-на национальнай пробле-малары быһаарыты баай опыты ылаллар. «ССРС баар буолуута — албах национальностоох обществ гармоничнай-дын сайдытын, норуот-тар уонна дьоннор икки ардыларыгар кардарыта өйдөһүү уонна дьоннээх бырааттаһы үтүөкэн-нээх хоһуура», — диир этилэр Венесуэлада Со-ветскай Союз дойдотун бастагы национальнай көрсүүһүлэригэр ылы-лыбыт сайыбылаһыага.

Советтар дойдуларыг аан дойдутаагы автори-

дарыны чакчыта, — диир сүрүлэр, хоһуу, аве-стрийскай «Ди арбайт» ха-һаат, — арбааны дойдулар үлэһиттигэр калытал-былаһын кытта өксү-һууларыгар кинилэр бө-йөлэриг бырааттарын туруулаһан ылылары-гар уонна көмүскээһин-нэригэр кылаһы бөөр. Советскай Союз эйэ-лээх тас политическай курсун, кини Вашингтон киһи аймагы ийернай сэрин надэстегэр укса аһыар авантюристиче-скай политическай утары өксүһуутун өйүүр иһин турунар дойдотун куо-лаһа бу күнүгэ ордук дуорааннаахтык иһилэр. «Эйэни бөдөргөтүү По-литиката Советскай Союз государственнай доктри-наһаан» буолбутун ту-һунан Германия Комму-нистическай партиятын Председатели сүбүлээч-ны Г. Готье этэр. Кини

Эн холобур оҥостор киһин БАР-ДЬОН ТУҢУГАР

Ренкомовец, партизан. Ити сүрэхтэри сүүдү-тэр уоттаах төлөнөөх ааттары сүмкүт дьон күн-дүмүл аастаһын ах-сын аһааһын иһэлэр. Оттон билигин тыһа-наах, «эйэс ороннор» дэппит кырдыаастарыг кытта сэлэргэстэххитэ, буурба-буулаа дьылла-рын харгыһыналар сүбү-тилэн кэлэлэр.

Мин Алексей Николае-вич Сидоров туһунан көпсөһүн баһарабын.

Оһуолаа үөрэмнээх эрээри, бэйэтин баҕа-һын аһар, сүрүлэр буол-бут киһини быһар «ха-лаан сүрүһүтэ» диилэр. Алексей Николаевич — оннук киһи. Ол киһи-кэ кэлин улаханник кө-мөлөспүтэ.

1920 сыллаахха кини, ренком чилинэ, бэйэтин иһиннэргэ. Чэппээдэй Хатылытыгар, сирин дуу-һа быһыныһан түнэ-тинэ, проработетканы олоххо киллэригэ күөс-кэ үлэлээбитэ. Өргөстөрө тостубут кулактар, өһө-гөйдөөх санааларын бил-

лэрбэккэ, кистэнэн иһы-һыһа олоһуоттара. — Уот Субуруускайы хыла бандыт кыраабат этэннэ. Ол өһөнүгэр кини таптыыр үс ба-рааттарын — Уйбаан, Ба-һытай, Сэмэһик Кыр-баһааһыныгар үрүһүр Маһараас Аһааһыгар хо-һуука уматан өлөрбүт-тэ. Оттон ренкомовец, коммунист Кузьмин Аф-насий Степанович (Төр-дүс Хатылы), «Сөрү» коммуна чилиннэ, Чы-чымаах кыһылы сэй-мэктээбиттэр. Сааһын туһары баайдарга хам-наһыттаабыт 82 саас-таах аарыма кырдыаас Камлеева Ульянаны (Сэ-гэйбэх эмээһини) эмиз бандыттар өлөрбүт-тэ, — диир актэр Алексей Николаевич.

1921 сыллаахха Коро-бейников баһаата күө-рөйбөтин истээт, Н. Д. Субуруускай Чурапчыга бөйбөүг дружинаны тө-рийбитэ. Кэлин Чурап-чыга уонна Тааттадагы тарыхыт бөйбөүг дружиналар партизан-скай этэрээкэ кубулуй-буттара Алексей Сидо-ров гражданскай сэрин бастагы сыйларыттан саа-саадаһа туһуута.

Вастагы сүрэхтэһи-тээн Мырылаа Ньүкэн диир сиргэ ылбыта. Ол кэми кини бу курдук актэр: «Бийириг Готто-вев Иван диир командирдаах Дьардырга 30-тан тахса

салааһаах олоһуоту-туна, К. М. Котрус этэ-рөтө холбоспут. Мин, Аһаа сүһүнүн үчүгэйдик билэр буолан, Котрус командир кытта дойдо-һоһуу, сүбэлээһин. Биирде Котрус мииһи-гэр аһаан ылан: «Манна штабтанарыг таһаһа суох, өстөөх төгүрүктэ-тэһиннэр түбэһиннэ-тин сеп», — диир. Онно Мырылаа барар буол-буппут. Ньүкэн икки ыалыгар тохтообуппут. Этэрээт байыастара уон-на дьылээхтэр дьылэ-ри, аһаардары, хотон-нору тула балбааһы, ду-лун мас таһаһа, ону ха-рынан көмөн оһуопа оһостубуппут. Развед-чик Собакин — Кылаан Минтэриг: «Вандымыт-тар Аһааны өһөйдүлэр, Хорбут ыалыгар сүүс-кэ аттаах киһи барда» диир биллэрэр. Иккис күнүгэр иһинэ, ыһагы баайы сааһа, өһуур иһинтэн саалар тыста-ра түптэ саалла түһэр. Ворунуй буолуута бан-дыттар, сааларын ты-һа улам саллаһа, «атахха биллэрбиттэ».

Ньүкэн сэринтигэр Иван Готовцев, Егор Мо-настырев, Василий Ми-ронов, Григорий Пудов, Алексей Сидоров актив-найдык кыһанылар диир командирбыт Кот-рус махталын биллэрби-тэ. Дьылээх Минтэрофан Васильев оһоннорго эл-

бэх көмөнү оһорбутун, оһуопаны бэлэмнээһин иһин махтал сүрүгүт-тарбыта. Ити курдук Сидоров Тулагы-Кылаан, Тохтүр, Никольскай са-рийлэригэр эмиз бөй-тин туйгун буойун бы-һыныһан көрдөрбүтэ. Көһуоһтары тэрийки-гэ, бөдөһүтүүтэ үгүсүк үлэлээбитэ. Биргэдэһи, ферма саһааһыт, кол-хоз председатели буолан бизе сых үлэлээбитэ. Кэ-лин Хатылы сельсове-тин исполкомун секре-тарынан, исполком през-седателинэ таһыла сэтдэһыта. Аһаас дуо-һунастарга барыта 48 сыл энкэлэ суох үлэлэ-битэ. Аһа дойду Улуу сэринтэ буола турдаһы-на, 1942 сыллаахха, кини Коммунистическай пар-тия кикэттигэр киирби-тэ. Алта сыл партийнай тэригэ секретарынан үлэлээбитэ.

Бийириг Алексей Ни-колаевич бизе оһо аһа-та, уһа кыраакы дьон тап-талаах эһэлэр буолан оһорор. Саас аһын бул-туур. Сайынын тап-тыһар Харбалатыгар, Буор Дьэтигэр илим-нээн мөһуор соһолору туттаран ыалларын күн-дү-дүүр.

Ренкомовец, иһыл партизан оһо эдэр-дэ үтүө холобур.

Н. СОЛОВЬЕВ. Снимокка: А. Н. Сидо-ров.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНОВ.

ССКП райкома уонна райсовет исполкома Ула Кыһыл Знамята орденнаах оройун кыр-дыаас механизатора, 1944 сыллаахтан ССКП чилинэ

ДЯЧКОВСКАЯ Илья Кузьмич уһун ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн кини биригэ төрөбүтүгэр, оһолоругар, чугас дьонноругар кутурданынан биллэрэлэр.

«Сельхозтехника» холбоһук администра-цията, партийнай, профсоюзнай уонна ком-сомольскай тарыхталар, Эрилик Эристин аатынан совхоз салалтата, Хадаар сельсове-тин исполкома оройун бастагы трактори-һа, Ула Кыһыл Знамята орден кавалера, ССКП кырдыаас чилинэ

ДЯЧКОВСКАЯ Илья Кузьмич уһунуу ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн боһуон-һук убайыгар, бырааттарыгар, оһоло-рутар, аймактарыгар диириг кутурданынан тирдэллэр.

Күндү быраатын, убайыт, аһабыт, эһэбит, аймакхыт

ДЯЧКОВСКАЯ Илья Кузьмич уһун ыарахан ыарыһтан өлбүтүн боһуон-һук бары үлөһүннэхтэригэр, билэр дьонно-рутар, диириник курутуйан туран, иһитиннэ-рабит.

Убайа, бырааттара, кырыттара, күтүөттөрө, сөннөрө, аймактара.

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааһын отдөлөнөгүн салалтата, сельсовет исполко-ма, Аһаардаагы участкай баһыһа кол-лектива колхознай тутуу ветерана

ГОГОЛЕВ Илья Федорович уһун ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн боһуон-һук кэрэгтэригэр, аймактарыгар диириг кутурданынан тирдэллэр.

Таптыыр аһабыт, эһэбит, аймакхыт үлэ ве-терана

ГОГОЛЕВ Илья Федорович ыарахан ыарыһтан өлбүтүн, диириник ку-рутуйан туран, боһуон-һук бары билэр дьон-норугар иһитиннэрбит.

Күргөтэ, оһолоро, сөннөрө, аймактара.